

Umberto Eco. Upplaga noll. Brombergs förlag. Översättning: Barbro Andersson.

Det räcker att kasta en blick mot länder som Italien, Storbritannien, Brasilien eller Ryssland för att få en kuslig känsla hur tidningar och massmedia kan styra, manipulera och påverka en befolkning. Mellan läsare och tidningsmogul uppstår en märklig dialektik av vad människor vill få höra som nyheter och var pressen väljer att berätta för sin publik.

Den italienske författaren och filosofen Umberto Eco ha aldrig dragit sig för att söka sambandet mellan makt och människa, hur någon styr över andra på subtila sätt eller med grova kränkande metoder. Han har också en stark dragning till det konspiratoriska och hur tolkningarna skapar mening i människors liv. "Det är inte nyheterna som skapar tidningen utan tidningen som skapar nyheterna", konstaterar chefsredaktören Simeoni i "Upplaga noll". Han leder en högst märklig publikation. En tidning som aldrig är avsedd att komma ut, men som ska samla och skapa nyhetsmaterial på ett sådant sätt att den ger dess ägare makt. En samling journalister anlitas i detta syfte. Bland dem finns Braggadocio med en särskild fallenhet för rättshaverism och konspirationsteorier. Den nyhet han frambringar handlar om att Mussolini inte dog 1945, att en påve mördats och hur CIA utvecklade en organisation i efterkrigstidens Europa som är skyldig till många av de terrorhandlingar vilka ägde rum under 1900-talets andra del. När så Braggadocio hittas mördad blir det en slags bekräftelse av hans konspiratoriska teori. De kollegor som redan tagit del av Braggadocios kommande artikel känner sig nu jagade av den fantasifulla berättelse de själva varit med om att skapa. Vad i den var en sådan sanning att någon vill tysta den? Umberto Eco skapar, som han så ofta gjort i tidigare böcker, en förtätad stämning präglad av klaustrofobi och paranoida vanföreställningar.

Upplösningen är minst sagt överraskande. Men som så ofta förr i Ecos böcker får huvudpersonerna leva vidare bland de fragment av sanningen och dikt som verkar återstå.

"Upplaga noll" är också en svidande uppgörelse av den nyhetsvärld som drivs av andra ambitioner än att förmedla nyheter på ett självkritiskt och objektiva sätt. Och en påminnelse om att ständigt misstro den som enbart säger det vi vill höra. En god filosofisk thriller.

Jakob Carlander.